

## KÜLÖNFÉLÉK

### HALÁLOZÁS.

*Dezső Zsigmond* ny. főerdőtanácsos szeptember hó 4-én életének 89. évében, Nagyenyeden elhunyt. .

Pátriarka-kort megért kartársunk az erdélyi gárda egyik legkiválóbb, holtáig munkás tagja volt, aki szakmájánál csak magyar hazáját szerette forróbban. Trianon sem tudta őt eltávolítani tőlünk és a rabság súlyos esztendeiben is — ezernyi nehézség leküzdésével — állandóan fenntartotta velünk az összeköttetést.

1878 óta, tehát *62 éven át* volt alapító tagja egyesületünknek és halála előtt néhány hónappal írt levelében is csak azt fájalta, hogy nem vehet tevékenyen részt munkánkban.

Nem érte meg a teljes magyar feltámadást, de hite velünk marad és szolgáljon erőforrásul nekünk.

Nyugodjék békében!

### SZEMÉLYI HÍREK.

A m. kir. földművelésügyi miniszter, az 1920:XVIII. t.-c. 46. §-ában kapott felhatalmazás alapján, *vitéz Ortutay Pál* m. kir. segéderdőmérnököt a Kárpátaljai Mezőgazdasági Kamara igazgatójává kinevezte.

\*

A m. kir. földművelésügyi miniszter a szolgálat érdekében áthelyezte *Lippóczy Béla* miniszteri tanácsost Gödöllőről Budapestre és szolgálattételre beosztotta a földművelésügyi minisztériumba, *Dercsényi István* m. kir. erdőtanácsosi címmel felruházott m. kir. főerdőmérnököt Valkóról Gödöllőre és megbízta a gödöllői m. kir. állami és koronauradalmi erdőigazgatóság főnöki teendőinek ideiglenes ellátásával, továbbá *Rimler László* m. kir. erdőmérnököt Isaszegről Valkóra, *Vermes Imre* m. kir. segéderdőmérnököt pedig Galgamácsáról Isaszegre és megbízta a m. kir. állami és koronauradalmi erdőhivatalok vezetésével.

\*

*Farkas Jenő* (:—e—f. = *Első fecske*) urad. főerdőmérnök jelenleg mint százados egy erdészeti műszaki vezető törzs parancsnoka és így az egyesületi életünk reformjára vonatkozó ellenvetésekre csak leszerelése után tud válaszolni.

## ÜDVÖZLET FINNORSZÁGBÓL.

Az Erdészeti Kutató Intézetek Nemzetközi Szövetségének 1936-ban Magyarországon tartott közgyűlésére Finnország is elküldötte erdészeti tudományának legnevesebb képviselőit (*Aaltonen, Heikinheimo, Ilvessalo, Laitakkari, Lakari, Levon, Osara, Saari*), akik láthatóan jól érezték magukat körünkben és résztvettek a közgyűlést követő II. Nemzetközi Erdőgazdasági Kongresszuson is.

Az összeköttetés a hazai és finn erdészet között az elmúlt évek alatt a kölcsönös látogatások során csak megerősödött és bizonyára további baráti kapcsolatokhoz vezetett volna, ha az erre az esztendőre tervezett kísérletügyi és általános erdőgazdasági nemzetközi kongresszusnak Helsinkiben való megtartását a háború kitörése meg nem akadályozza.

Hogy finn kartársaink változatlan melegséggel gondolnak ránk, azt az az üdvözlő távirat is bizonyítja, amelyet Észak-erdély visszatérése alkalmával nemrégén küldtek *Roth Gyula* egyetemi tanárnak Sopronba.

A németnyelvű szöveg magyar fordítása a következő:

*„Magyarország bilincseinek összetörése felett való örömmünkben küldjük az Ön közvetítésével szívélyes üdvözetünket és szerencsekívánatainkat a testvérország erdészeinek. Az 1936-os kongresszus résztvevői.“*

A címzett haladéktalanul továbbította az üdvözetet hozzánk és egyesületünk az igazgató-választmány szeptember hó 10-én hozott határozata alapján külön levélben is megköszönte a megleghangú, jóleső megemlékezést.

Hisszük, hogy rövidesen mi is üdvözölhetjük Suomit reményeinek valóraválásánál.

## MAROS-TORDA, CSÍK ÉS HÁROMSZÉK VÁRMEGYÉK ERDŐSÉGEINEK A MAI ÁLLAPOTA.

*Bedő Albertnek* „A magyar állam erdőségeinek gazdasági és kereskedelmi leírása“ című, 1896-ban megjelent műve szerint Maros-Torda, Csík és Háromszék megyében összesen 1,168.746 kat. hold erdő van. Ebből az 1940 aug. 30-i döntőítélet alapján kerekén 1 millió kat. hold került vissza Magyarországhoz. Ennek a hatalmas erdőterületnek a mai állapotát kívánom ismertetni, azoknak a tapasztalatoknak a birtokában, amelyeket húsz éven keresztül, mint Erdély egyik legnagyobb favállalatának az erdőmérnöke szereztem.

A magánerdők, amelyek területe kb. 200.000 k. hold, a román uralom huszonkét esztendeje alatt igen sokat szenvedtek. Nagy pusztítást okoztak bennök a túlhasználatok s még többet a román

földreform. A lélekharangot felettük azonban az a hatalmas fakereslet kondította meg, amely a nemzetközi fapiacra az 1923—24-i faüzérkedéssel vette kezdetét. Minthogy az egyidejűleg Erdélyre is kiterjesztett román erdőtörvény tartamos üzemet a magántulajdonban lévő erdőségekre nem írt elő, erdejének letarolását — tekintet nélkül annak nagyságára — a birtokos kénye-kedve szerint öt vagy tíz esztendő alatt végezhette el. Csupán a vágatási engedélyt kellett megszereznie, amit minden nehézség nélkül megkaphatott, ha az egyes vágásterületekért az erdősítési biztosítékot letétbe helyezte. Elsősorban ennek a könnyelmű gazdaságpolitikának lettek az áldozatai a magánerdők, amelyekben *vágható fát ma már alig lehet találni.*

A fahasználat, főképpen a havasokon, majdnem mindenütt tarvágás útján történt, a felújítást azonban, a nagy költség miatt, a legtöbb helyen csak hiányosan lehetett keresztülvinni. De akadályozták azt a külterjes módon végrehajtott s a hatóságoktól eltúrt legeltetések is, amelyek, az erre vonatkozó törvények ellenére, napirenden voltak. Ilyenformán a magánerdők felújítása igen hosszú időt fog igényelni.

*A román földreform egyedül Maros-Torda megye magán-erdőségeiből kerekén 70.000 kat. holdat követelt áldozatul.* A különböző idegen községek javára 1923—24-ben kisajátított erdőségek kitermeléséhez, községi legelők létesítése céljából, már 1926-ban hozzáfogtak, aminek következtében — sok esetben az erdészeti szakvélemény ellenére — sokezer kat. hold föltétlen erdőtalaj lett legelővé. A legelők céljaira kisajátított erdőségek kitermelésére rövidlejáratú üzemterveket kellett készíteni és így egyedül Maros-Torda megyében, főképpen a Kelemenhavas déli lejtőin egy-kettőre 40.000 kat. hold erdőséget pusztítottak ki. Valósággal szívbemarkoló látvány tárul az erdész szeme elé, amikor ezeken az egykor gyönyörűséges erdőborította tájakon végigvándorol.

*A magyar erdészeti politikának egyik legelső feladatául kell kitűznie, hogy ezt a feltétlen erdőtalajon történt, minden értelemnélküli, természetellenes legelő-létesítést a lehető legrövidebb időn belül jóvá tegye.* Ennek az állandó legeltetésre mindenképpen alkalmatlan havasi talajnak beerdősítéséhez azonnal hozzá kell fogni, nehogy az a sokezer holdnyi kitűnő erdőtalaj a természetellenes kihasználás folytán, rövid néhány évtized alatt, végleg karsztta váljék.

A földreform-hatóság azzal is keveset törődött, hogy a magánerdő kisajátításával létesített községi erdő az illető községből megközelíthető-e? Sok esetben a síkságon elterülő község 40—60 km távolságban fekvő, valósággal megközelíthetetlen havasi erdőt kapott. Ez a nagy távolság lehetetlenné tette, hogy a köz-

ség lakossága faszükségletét a földreform újtan neki juttatott erdőből fedezze, kénytelen volt tehát faállományát a hozzá legközelebb eső fűrésznek eladni. Ilyformán, míg a földreformtól sujtott erdőbirtokos a kisajátított erdőért legtöbbször csupán nevetésesen kis összeget kapott, az erdővel megajándékozott község, a faállomány elárúsításával, kitűnő üzletet csinált.

A magyar államnak tehát *a községi erdők céljaira történt kisajátításokat is felülvizsgálat tárgyává kell tennie*, mert ezen a téren is sok minden történt, aminek a jó erkölshöz és az igazsághoz igen kevés köze van.

Rá kell mutatnom arra a sajnálatos rablógazdálkodásra is, amely a Felső-Maros völgyében jelenleg folyamatban van. Itt a még megmaradt legutolsó magánerdők letarolása folyik, olyan magánerdőké, *amelyek csak 40—50 esztendő múlva érnék el a vágásérettséget.*

*Ha a magyar állam nem akadályozza meg haladéktalanul az itt folyó, 5—10 esztendőre tervezett letarolást, akkor Európa erdőgazdaságának története egy példátlanul szomorú fejezettel gyarapodik.* Ebben az esetben ugyanis rövid időn belül egy 200.000 holdas, majdnem teljes egészében érintetlen őserdő tűnne el a föld színéről, a nemzetgazdaság mérhetetlen kárára, olyan erdőterület, amelyet csak az utánunk következő két nemzedéknek, közel száz esztendő alatt volna joga kihasználni. Ha ezt a pusztítást a magyar állam haladéktalanul meg nem akadályozza, még az unokáink is átkozni fognak bennünket a vandalizmusért.

De a közbirtokossági erdők is szomorú képet mutatnak ebben a három vármegyében. Ezekből körülbelül 150.000 kat. hold került Magyarországra új határain belől. A közbirtokossági erdők főképpen azért szenvedtek, hogy a világháború éveiben s a rákövetkező esztendőkből lejárt üzemtervek nem kerültek idejében felülvizsgálatra, illetőleg újjászervezésre. Ezekben a területeken sok esztendőn keresztül — hatósági ellenőrzés hiányában — minden rendszeres üzemterv nélkül folyt az erdőségek kihasználása s a fa-világpiacra jelentkező magas konjunktúra a maros- és oltmenti fenyveseket jelentős mértékben kipusztította. Olyan közbirtokossági erdő, amely a túlhasználat folytán ne szenvedett volna s korosztály-állapota csak félig-meddig szabályos lenne, ezen a vidéken már alig található. Ezeknek a soroknak az írója igen sok olyan közbirtokossági erdőt ismer, amelyből a hatvan esztendőn felüli korosztályok teljesen hiányoznak.

*A magyar erdőhatóságnak ezeket a túlhasználatokat a következő húsz év alatt fokozatosan takarékos üzempolitikával kell kiegyenlítenie még akkor is, ha a megcsappant jövedelem a közbirtokosokat fájdalmasan érintené.* Nehogy a közbirtokossági erdők kihasználásában még nagyobb kaosz következék be.

A világháború alatt és a következő években lejárt üzentervek nemcsak a közbirtokossági, hanem a kereken 600.000 kat. hold terjedelmű törvényhatósági és községi erdőknél sem kerültek idejében felülvizsgálatra és megújításra. Az így előállott zavaros helyzetet még az a körülmény is fokozta, hogy az erdők közül igen sok — a kisajátítási törvény végrehajtásával — területi változáson ment keresztül. Ilyen körülmények között a hatóságok ellenőrzése lehetetlenné vált és a kihasználási mesterkedések valósággal a szabad garázdálkodási jellegét öltötték.

Ha el akarjuk kerülni, hogy a még megmaradt faállomány a végleges, jóvátehetetlen pusztulás áldozatává váljék, *az állami beavatkozásnak egy pillanatig sem szabad késedelmeskednie. A mentési munkálatok legelső teendőjeként az erdőfelügyelőségek mellé egy erdőrendezési osztályt kell felállítani.*

Külön kívánok foglalkozni a szászrégeni alsó járásban elterülő kincstári erdőségek helyzetével. Ebből, az eredetileg kereken 76.000 kat. hold terjedelmű erdőbirtokból a román földreform körülbelül 20.000 kat. holdat sajátított ki a szomszédos községek javára. A megmaradt rész néhány évvel ezelőtt új üzentervet kapott s az ennek alapján vágatott famennyiségből a fenyő- és a bükk-rönkö az államnak saját, a Szászrégen mellett fekvő Herbus-i fűrészében került feldolgozásra. Hogy ez az *állami kezelésben* lévő üzem gazdaságos üzletpolitikát folytatott-e, az — a hajdani Osztrák-Magyar Monarchia területén, közelebről a Bosznia-Hercegovina hatalmas kiterjedésű kincstári erdőségeiben, de még az erdőgazdaságilag legfejlettebb Németbirodalomban is sikertelenül végződött kísérletezések példája alapján — semmiképpen sem lehet vitás. Valószínűnek tartom tehát, hogy a magyar erdőgazdálkodás, a multban szerzett szomorú tapasztalatok tanulsága alapján, a görgegyi kincstári erdők házikézelésű kitermelésének és értékesítésének a gondolatát el fogja ejteni s azt az állami jövedelmek biztosítása céljából a magángazdaságnak engedi át, annál is inkább, mivel az állami erdőgazdaságpolitika legelső és legfontosabb feladata a három vármegyében elterülő erdőbirtokoknak, az itt élő népek legelsőrendű kenyérforrásának, a végleges elpusztulástól való megmentése kell, hogy legyen.

Jól tudom, hogy az itt elmondottak csupán általános helyzetképét tüntetik fel a maros-torda-, csík- és háromszékmegyei erdőségek jelenlegi szomorú állapotának, de sietnem kellett, mert úgy éreztem, hogy az első segélykiáltást a maros- és oltvölgyi kétkézi munkások jövőjének biztosítása érdekében, a Magyar Állam ősi jogaiba történt visszahelyezésének legelső pillanatában kellett hallatnom.

*Fröhlich Gyula* erdőmérnök,  
volt bosznia-hercegovinai erdőmester.

## HOZZÁSZÓLÁS A FAELLÁTÁS KÉRDÉSÉHEZ.

Az „Erdészeti Lapok“ ez évi szeptemberi számában *Bíró Zoltán* igen helyesen felveti a kérdést, hogy ma, amidőn Isten igazságos intézkedéséből és a baráti államok igazságszeretetétől támogatva, a Kárpátok erdős vidékét részben visszakaptuk és faszükségletünk a fogyasztási helyeken megkétszereződött, ha meg nem háromszorozódott, mit kell tennünk a zavaratalan ellátás érdekében? *Bíró* rámutat a jelenlegi zavar okaira is: a bürokratizmusra, a hatáskör szétforgácsolódására, a rendeletek késlekedésére, stb.

Én a kérdés részletes bírálására nem vállalkozom. De mint régi erdőtulajdonos, aki Isten kegyelméből a magam erdejében azt a fát vágatom, amelyet az 1870. és 1874. évek között magam ültettem s így elég tapasztalatot szerezhettem az erdészet csaknem minden ágában, most, amikor a faellátás kérdéséről van szó, egy látszólag kis jelentőségű dologra kívánok rámutatni. A faellátást nemcsak az általános vonatkozású rendeletek befolyásolják, hanem sokkal *kisebb intézkedések is*. Egy ilyet akarok én itt felvetni.

Tartok tőle, hogy a vérbeli erdész uraknak más lesz a véleményük, de én — ismét csak hosszú évek tapasztalatai folytán — előre jelzem, kitarok álláspontom mellett.

A faellátás szempontjából igen fontos, hogy a fa mielőbb a fogyasztóhelyre juthasson; tehát a kitermelés mellett a legfontosabb a *szállítás* kérdése. A kitermelésnél és a vasúti szállításnál, — azt hiszem — országszerte hiba nincsen, de igen is van a *termelőhelyről a vasútra való szállításnál*.

Itt a legelső hiba a mai helytelenül értelmezett szociális politika. Ki ne érezné lelkében, hogy igenis, nagy szükség van szociális intézkedésekre; magam is mindig vallottam és követtem ezt a politikát. De tapasztalatból állíthatom, hogy a humánus gondolkodás és cselekedet csak ott vezet célhoz, *ahol megértés van*, mert ahol ez hiányzik, ott csak lovat adok a túlzott igényekre amúgy is hajlamos munkavállaló alá.

Ma legkisebb keresetről beszélünk és a napszámber 9—10 pengő. Ahol eddig q-ként 50 fillér volt a fuvarbér (a vasúttól való 4 km-es távolság mellett), ma 80—90 fillér q-kint; de ez is csak ígéret, mert a fuvaros a felemelt bérért sem áll munkába.

Olvasom a lapokban, hogy ha ez továbbra is így tart, a kormány *közerő* kirendelésére gondol. Szóval a kormány kezdi belátni, hogy a humánus politikából el kell valamit hagyni, mert hiányzik a megértés.

Az 1940. év tavaszán jogosan vonakodhattak a fuvarosok a szállítástól, hiszen lovaik nagy részét bevonultatták. Azonban

most is vannak „lesipuskások“, akik mindig ígéretik, hogy jönnek fuvarozni, de nem állnak soha munkába. Ezen majd segíthet a kormányintézkedés a közérő kirendelésével.

De hibásnak tartom a szállítás kérdésénél azt az erdészeti intézkedést is, hogy *az erdőből, a vágásterületekről, csak április 1-ig szabad a fát fuvarozni, csak utak mellől szabad szállítani, ott is kimondottam óvatosan.* Aki a falusi viszonyokat ismeri, az jól tudja, hogy a kiscgazdák, — akik tulajdonképpen a fafuvarosok, — kis földjeiket tavasszal igen hamar bevetik, a krumplít, kukoricát április közepére elültetik; *április közepétől június közepéig* pedig a fuvarosnak jóformán nincs foglalkozása. Tehát *két teljes hónap állana rendelkezésére a fafuvarosnak* olyankor, amikor hosszú a nap és jobbak az utak; ezenfelül ilyenkor a legtöbb kiscgazda *pénz nélkül* áll, pedig az adófizetés és egyéb kiadások, igen is kényszerítenék a munkára.

Ezzel szemben áll az erdészeti tilalom, hogy a vágásokból április közepétől nem szabad fát szállítani, mert az esetleg kikelő esemetét vagy sarjhajtást a ló vagy kerék letapossa, kivágja.

Itt ismét hosszú évek tapasztalata áll előttem, amikor még nem 120—150 ürméter fát termeltünk ki holdanként, de még egyszer annyit és tavaszfakadáskor a fuvarosok úgy megrohanták a vágást, hogy az erdőnek olyan képe volt, mintha felszántották volna. A következő évben azonban nem talált ott senki egyetlen kerékvágást sem! Nem vitatom, hogy a kerék bizonyos kárt okoz. De gondoljuk meg, ha a makk kihajtott, *októberben annak a kerék már nem árt?* Ezt igazán nem lehet állítani. Ellenben tény az, hogy ha az a csemete tavasszal meg is sérül, nem pusztul el okvetlenül. Nem pusztul el, sőt 80—90%-ban teljesen kiheveri a bajt.

Én azt hiszem, hogy a tavaszi fuvarozás nem árt többet annak az erdőnek, amely jól sarjadzik, avagy sűrűn alátelepült, *mintha az a 120—150 vagy több ürméter fa ott marad a vágásban.* Mert méltóztassék megfigyelni, hogy ha a kivágott tűzifa október—november hónapig, vagy még tovább fekszik a vágásban, *minden rakat helyén teljesen elpusztul a csemete.* Most tessék összevetni a kerékokozta sérülést és a tűzifa helyén kipusztult csemete-kárt; az esetleg sérült csemete jórésztben magához tér, míg a farakások helyém sokszáz négyzetméter területen teljes a kár. A facsúztatás, vagy a tűzifa *ledobálása* (hogy utak mellől lehessen a fát szállítani) kárt okoz, mert a hasáb, amely élével vagy hegyével éri a csemetét, azt kettévágja és rendszerint gyökerét is megsérti. A csúztatóhelyet még a következő évben is meg lehet találni, de a tengelyfuvar-okozta kárt a következő évben meg sem látni! Ezért az a véleményem, hogy április után június, de július és augusztus hónapokban is, — ha van

fuvaros — előnyösebb a szállítás, mintha a tüzifa egész nyáron át a vágásban fekszik, mert a sarang helyén októberben már csak fekete, elszáradt csemetét lehet találni.

A tavaszi fuvarozás előmozdítaná a fának a fogyasztási helyre való hamarabb jutását és szociális szempontból is előnyös, mert a kisgazdák április hó közepétől szénakaszálásig mit sem tudnak fuvarozni és lovaik tétlenül otthon hevernek. A mai munkással nem olyan könnyű úgy megalkudni, hogy az utak mellé rakja össze a méterfát, mert ez elég fáradságos. Az pedig, hogy a *termelő* rakassa össze az utak mellé a fát, pénzügyileg igen érzékeny kérdés.

Ha tehát a szállítás ma olyan nagy probléma, hogy a köz-erő igénybevétele is szóba jöhet, mondja ki a kormány, hogy legalább addig, amíg a fára ilyen nagy szükség van a fogyasztási helyeken, *1941-ben megengedi tavasszal is a fa kifuvározását.* Bizonyosra veszem, hogy a fa nagy mennyiségben fog a vasúti rakodókba jönni. A fuvaros is szívesebben szállít tavasszal, mert még akkor súlyosabb is a fa és egy erdei ürméter, ami kocsijára felfér, akkor még 10—11 q. holott ősszel ugyanilyen méter fa már csak 8—9 q-t nyom. Ez a fuvarosnak előnyösebb, bár a termelőnek hátrányos.

Meggyőződésem, hogy ha a kormány az itt elmondottakat meghallgatja, a tüzifaellátás jövőre nem lesz megoldatlan kérdés.

*Gróf Keglevich Gyula.*

## ADOMÁNYOK A VÉRTANUHALÁLT HALT ERDÉSZETI ÉS VADÁSZATI ALKALMAZOTTAK EMLÉKMŮVÉRE.

Orsz. Erdészeti Egyesület	P 100.—	<i>Athozat:</i>	P 177.50
Tomasovszky Imre dr.	P 10.—	Gedeon Elemér	P 20.—
Láng Rezső, tanár	P 10.—	H. Karácony Sándor	P 3.—
Biró Zoltán, felsőházi tag	P 10.—	Kaisz György	P 5.—
Mihályi Zoltán dr.	P 5.—	Csázik József, főfelügy.	P 10.—
Wagner Gyula, erdőmérn.	P 2.—	Gótsi Nagy Elek, alezr.	P 5.—
Illés László	P 5.—	Balázs Ferenc, alerdész	P 3.—
Meszleny Pál	P 10.—	Ács Ferenc, erdőmérnök	P 2.—
Soós Vince, vámsz. felügy.	P 2.—	István Sándor, erdőmérn.	P 2.—
Török Ignác dr.	P 2.—	Vuk Gyula, keresk. főtan.	P 10.—
Lénárt Sándor	P 5.—	Hoffmann Sándor, emérn.	P 2.—
Palla Zoltán, erdőmérnök	P 5.—	Karsai Károly g. főtan.	P 2.—
Donáczy Ferenc, főerdőőr	P 3.—	v. Kiss Zsigmond, emérn.	P 5.—
Wiroszták Rezső alerd.	P 2.—	Kraft János, erdőmérnök	P 2.—
Krepesák Géza, erdőőr	P 2.—	Csép Béla, erdőmérnök	P 3.—
Sági Béla, erdőőr	P 0.50	Czillinger János, ny. kir.	
Bakonyszentiványi Géza	P 1.—	erdőfelügyelő	P 5.—
Szelei József	P 1.—	Fontányi János, emérn.	P 4.—
Ajtay Jenő, ny. min. tan.	P 2.—	Hladonik István, emérnök	P 2.—

*Átvitel:* P 177.50

**Eddigi gyűjtésünk: P 262.50**

## PISZTRÁNGTENYÉSZTÉSI TANFOLYAM.

Az Országos Halászati Felügyelőség, a m. kir. földművelésügyi minisztérium halászati ügyosztálya vezetőjének az irányítása mellett és a M. Kir. Halélettani és Szennyvíztisztító Kisérleti Állomás közreműködésével az ország pisztrángos vizeinek belterjes gondozása, a hazai pisztráng-, pérhal- és galócatenyésztés fokozása érdekében az 1940. évi december hó 3-ától 10-éig terjedő időben szaktanfolyamot tart.

A tanfolyam hallgatása ingyenes és arra bárki jelentkezhetik. A résztvenni szándékozók bélyegtelen kérvényüket 1940. év november hó 15-éig nyújtsák be az Országos Halászati Felügyelőséghez (Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11.).

A tanfolyam résztvevői élelmezésükről és elszállásolásukról Budapesten maguk tartoznak gondoskodni.

A gyakorlati helyszíni bemutatások ideje alatt az elszállásolást a tanfolyam vezetője biztosítja, de a költségeket a résztvevőknek meg kell téríteniök.

Az elméleti előadások és a laboratóriumi bemutatások színhelye a M. Kir. Halélettani és Szennyvíztisztító Kisérleti Állomás (Budapest, II., Hermann Ottó-u. 15., IV. sz. épület, földszint).

A gyakorlati kiképzés a Lillafüred melletti Garadnavölgyi Állami Pisztrángtenyésztő Tőgazdaságban történik december hó 9. és 10-én.

A tanfolyam előadói a halászat legkiválóbb hazai szakemberei (dr. *Maucha* Rezső, dr. *Unger* Emil, *Kontur* György, stb.). Különös örömünkre szolgál, hogy köztük a magyar erdőmérnöki kar is szóhoz jut *Holbay* Miklós m. kir. főerdőmérnök személyében, aki: „A m. kir. kincstári erdőségek halaszata, a halállományuk gyarapítása érdekében szükséges tennivalók és a kincstári erdőőrök halászati munkássága“ címen december hó 7-én d. u. 16—18 óráig tart előadást.

A tanfolyamról bővebb felvilágosítással az Országos Halászati Felügyelőség szolgál.

---

### ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS.

Több erdész- és vadászismerősöm biztatására elhatároztam „*Madárkitömés*“ c. könyvem második kiadását. Mjutan a mai nehéz viszonyok mellett könyvem csak kellő számú megrendelés esetén jelenhet meg, kérem az érdeklődők szíves megrendelését legkésőbb november hó 1-éig. A könyv ára 1.— pengő.

*Csath András*, tanító, ornithológus.  
Doboz, Békés megye.

---